

Trinity College Dublin

Coláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath

The University of Dublin

Roinn na Gaeilge

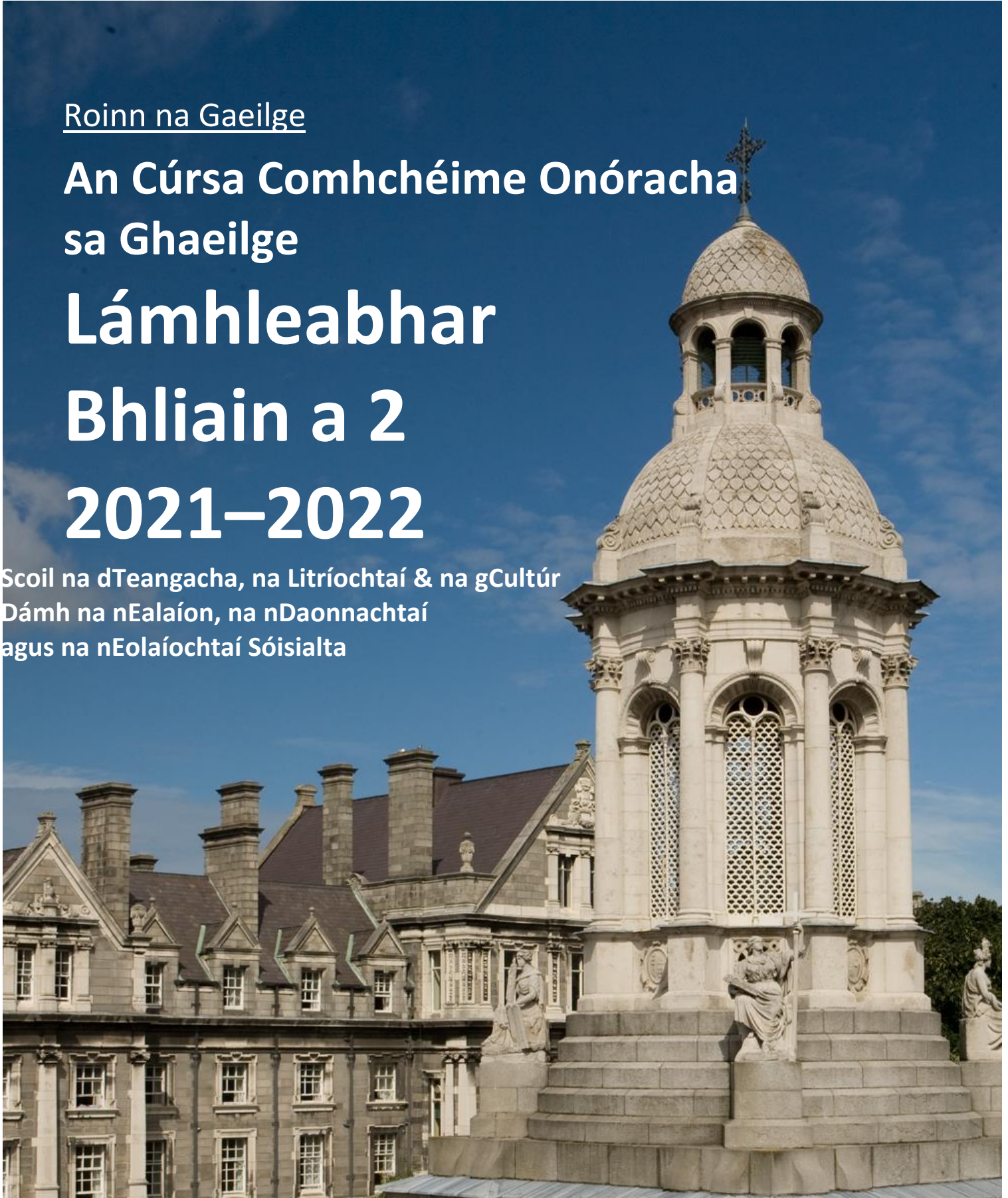
**An Cúrsa Comhchéime Onóracha
sa Ghaeilge**

Lámhleabhar

Bhliain a 2

2021–2022

Scoil na dTeangacha, na Litríochtaí & na gCultúr
Dámh na nEalaíon, na nDaonnachtaí
agus na nEolaíochtaí Sóisialta

ROINN NA GAELIGE 2021 – 2022

FOIREANN NA ROINNE

Ollamh na Gaeilge	Folamh	
Ollamh na Luath-Ghaeilge	An t-Ollamh (Emeritus) Damian McManus (éirithe as)	Seomra 4056
Léachtóirí	An Dr Eoin Mac Cárthaigh (Ceann Roinne)	Seomra 4061
	An Dr Pádraig de Paor	Seomra 4059
	An Dr Jürgen Uhlich (comhordaitheoir Erasmus)	Seomra 4062
Léachtóirí Páirtaimseartha	Máire Ní Bháin	Seomra 4060
	An Dr Deirdre Nic Chárthaigh	Seomra 4060
	An Dr Christina Cleary	Seomra 4060
	An Dr Eimear Connick	Seomra 4060
	An Dr Mícheál Hoyne	Seomra 4060
Teagascóirí	Ariana Malthaner Brianán Ní Bhuachalla Peter Weakliam	Seomra 4060
Riarthóir	Caoimhe ní Bhraonáin	Seomra 4055

Gheobhaidh tú eolas iomlán faoi Roinn na Gaeilge agus faoinár gcúrsaí ó Riarthóir na Roinne.

Oifig ar Oscailt (Seomra 4055)	10am - 1pm	2pm – 5pm
Luan	san oifig nó r-phost	r-phost amháin (nibhraoc@tcd.ie)
Máirt	san oifig nó r-phost	r-phost amháin (nibhraoc@tcd.ie)
Céadaoin		[Oifig Dúnta]
Déardaoin	san oifig nó r-phost	r-phost amháin (nibhraoc@tcd.ie)
Aoine	san oifig nó r-phost	r-phost amháin (nibhraoc@tcd.ie)

Tá eolas faoin Roinn le fáil freisin ar láthair Choláiste na Tríonóide ar an idirlíon:

www.tcd.ie/Irish

Uimhir theileafóin Riathóir na Roinne: (896)1450, r-Phost: nibhraoc@tcd.ie

I gcás ar bith nach mbeidh Rialacha Ginearálta an Bhoird do mhic léinn mar atá foilsithe i bhFéilire an Choláiste agus a bhfuil sa Lámhleabhar seo ag teacht le chéile, is ag na Rialacha Ginearálta a bheidh an ceannsmacht.

Tá leagan leictreonach den lámhleabhar seo ar fáil ach r-phost a chur chuig nibhraoc@tcd.ie.

TEAGMHÁIL

Is é **Eoin Mac Cárthaigh** an ball foirne teagmhála le haghaidh infonacha/mac léinn na Nua-Ghaeilge sa dara bliain (emaccart@tcd.ie).

AN NUA-GHAEILGE - CÚRSA AN DARA BLIAIN (20 ECTS)

AN CLÁR TEAGAISC

ÉIGEANTACH

IRU244Y Ceart agus Labhairt na Teanga (10 ECTS) 2 u/ch sa tseachtain, Bliain Iomlán.

Léachtóir: Eimear Connick

Measúnú: 40% scrúdú scríofa, 30% scrúdú béil, 30% ceachtanna

Leabhair: T. de Bhaldraithe, *English-Irish Dictionary*; N. Ó Dónaill, *Foclóir Gaeilge-Béarla Gramadach Gan Stró*

IRU22432 Gaeilge na hAlban (5 ECTS) 3 u/ch sa tseachtain, Téarma 2.

Léachtóir: Eoin Mac Cárthaigh.

Measúnú: 60% scrúdú scríofa (1 u/ch), 25% ceachtanna, 15% físeán gearr

Leabhair: B. Robertson & I. Taylor, *Gaelic: A complete course for beginners* (Hodder & Stoughton); seachadadh clóscríofa.

ROGHNACH (ceann amháin le roghnú)

IRU22511 Nualitríocht (5 ECTS) 1 u/ch sa tseachtain, Téarma 1.

Léachtóir: Pádraig de Paor. **Measúnú:** 100% aiste. (2,000 – 2,500 focal)

Leabhair: Le fógairt sa rang

IRU22421 Litríocht an Bhéaloidis (5 ECTS) 1 u/ch sa tseachtain, Téarma 1.

Léachtóir: Máire Ní Bháin. **Measúnú:** 100% Scrúdú ranga i S12.

Leabhair: S. Ó Duilearga (eag.) *Leabhar Sheáin Uí Chonaill* (Brún & Ó Nualláin).
Leabhair eile a fhógrófar sa rang

ACHOIMRE AR AN MEASÚNÚ SA NUA-GHAEILGE (20 ECTS)

Scrúduithe:

Scrúdú oifigiúil Samhraidh Nua-Ghaeilge – Páipéar I (2 u/ch) Nua-Ghaeilge – Páipéar II (1 u/ch)	(40% de) IRU2244Y Ceart agus Labhairt na Teanga (60% de) IRU22432 Gaeilge na hAlban
Scrúdú ranga i Seachtain 12, T1	(100% de) IRU22421 Béaloideas
Scrúdú Béil, T2 Físeán Gearr, T2	(30% de) IRU2244Y Ceart agus Labhairt na Teanga (15% de) IRU22432 Gaeilge na hAlban

Measúnú leanúnach:

Aiste (2,000-2,500 focal an ceann)	(100% de) IRU22511 Nualitríocht
Ceachtanna	(30% de) IR2244Y Ceart agus Labhairt na Teanga (25% de) IR22432 Gaeilge na hAlban

Tá an aiste (IRU22511 Nualitríocht) le bheith istigh ar nó roimh **20 Nollaig 2021**.

Bliain Acadúil 2021/22

I mbliana táimid ag súil leis an oiread ranganna agus is féidir a dhéanamh ar an gcampas, ach i ngeall ar shrianta a bhaineann le sláinte poiblí agus Covid-19, gach seans gur ar líne a bheidh cuid de na ranganna móra. Trí **Blackboard** agus **Zoom** a dhéanfar iad sin mura gcloiseann sibh a mhalairt ón léachtóir.

AN NUA-GHAEILGE - CÚRSA AN DARA BLIAIN (40 ECTS)

AN CLÁR TEAGAISC

ÉIGEANTACH

IRU244Y Ceart agus Labhairt na Teanga (10 ECTS) 2 u/ch sa tseachtain, Bliain Iomlán.

Léachtóir: Eimear Connick

Measúnú: 40% scrúdú scríofa (2 u/ch - scrúdú i dtréimhse oifigiúil scrúduithe an tsamhraidh), 30% scrúdú béil, 30% ceachtanna

Leabhair: T. de Bhaldraithe, *English-Irish Dictionary*; N. Ó Dónaill, *Foclóir Gaeilge-Béarla Gramadach Gan Stró*

IRU22432 Gaeilge na hAlban (5 ECTS) 3 u/ch sa tseachtain, Téarma 2.

Léachtóir: Eoin Mac Cárthaigh.

Measúnú: 60% scrúdú scríofa (1 u/ch), 25% ceachtanna, 15% físeán gearr

Leabhair: B. Robertson & I. Taylor, *Gaelic: A complete course for beginners* (Hodder & Stoughton); seachadadh clóscríofa.

IRU22511 Nualitricht (5 ECTS) 1 u/ch sa tseachtain, Téarma 1.

Léachtóir: Pádraig de Paor.

Measúnú: 100% aiste. (2,000 – 2,500 focal) [Sprioc: 20.12.21 **nó** 7.1.22]

Leabhair: Le fógairt sa rang

IRU22421 Litríocht an Bhéaloidis (5 ECTS) 1 u/ch sa tseachtain, Téarma 1.

Léachtóir: Máire Ní Bháin.

Measúnú: 100% Scrúdú ranga i Seachtain a 12.

Leabhair: S. Ó Duilearga (eag.) *Leabhar Sheáin Uí Chonaill* (Brún & Ó Nualláin).
Leabhair eile a fhógrófar sa rang

IRU22512 Nuafhilíocht (5 ECTS) 1 u/ch sa tseachtain, Téarma 2.

Léachtóir: Pádraig de Paor. **Measúnú:** 100% aiste. (2,000 – 2,500 focal)

Leabhair: Téacsanna a ainmneofar sa rang.

ROGHNACH (as Béarla atá an teagasc sa Luath-Ghaeilge)

Ceann le rognú gach téarma

IRU11001 Gramadach na Sean-Ghaeilge A (5 ECTS)

Léachtóir: Christina Cleary (**Gramadach**) Leathbhliain 1, 2 u/ch sa tseachtain

Teagascóir: Brianán Ní Bhuachalla (**rang teagaisc**) Leathbhliain 1, 1 u/ch sa tseachtain

Measúnú: 66% scrúdú scríofa, 34% ceachtanna gramadaí [scrúdú 1 u/ch sa tréimhse oifigiúil scrúduithe geimhridh, nó, más gá, ar líne 120 nóiméad]

Leabhair: E. G. Quin, *Old-Irish Workbook* (Dublin 1975)

J. Strachan and O. Bergin, *Old-Irish Paradigms and Selections from the Old-Irish Glosses* (Dublin 1949, srl.)

A. Green, *Old Irish Verbs and Vocabulary* (Somerville, MA, 1995)

IRU11041 Early Irish Sagas / Uraiceacht na Sean-Scéalaíochta I (5 ECTS)

Léachtóir: Damian McManus. 1 u/ch sa tseachtain, Téarma 1

Measúnú: 100% aiste. [SPRIOC: 10.12.21]

Leabhair: Soláthrófar liosta léitheoireachta

IRU22052 Early Irish Sagas II / Uraiceacht na Sean-Scéalaíochta (5 ECTS)

Léachtóir: Damian McManus. 1 u/ch sa tseachtain, Téarma 2.

Measúnú: 100% aiste [Sprioc: 19.4.21]

Leabhair: Seachadadh clóscríofa.

IRU22182 Early Irish Law & Society / Dlí agus Pobal sa Seanré (5 ECTS)

Léachtóir: Jürgen Uhlich. 1 u/ch sa tseachtain, Téarma 2.

Measúnú: 100% aiste [Sprioc: 19.4.21]

Leabhair: Seachadadh clóscríofa.

ACHOIMRE AR AN MEASÚNÚ SA NUA-GHAEILGE (40 ECTS)

Scrúduithe:

Scrúdú oifigiúil Geimhridh Early Irish – Paper I A (1 u/ch)	(66% de) IRU11001 Gramadach na Sean-Ghaeilge
Scrúdú oifigiúil Samhraidh Nua-Ghaeilge – Páipéar I (2 u/ch) Nua-Ghaeilge – Páipéar II (1 u/ch)	(40% de) IRU2244Y Ceart agus Labhairt na Teanga (60% de) IRU22432 Gaeilge na hAlban
Scrúdú Ranga i Seachtain 12, T1	(100% de) IRU22421 Béaloideas
Scrúdú Béil, T2 Físeán Gearr, T2	(30% de) IRU2244Y Ceart agus Labhairt na Teanga (15% de) IRU22432 Gaeilge na hAlban

Measúnú leanúnach:

Aiste (2,000-2,500 focal an ceann)	(100% de) IRU22511 Nualitríocht (100% de) IRU11041 Early Irish Sagas I (100% de) IRU22512 Nuafhilíocht (100% de) IRU22052 Early Irish Sagas II (100% de) IRU22182 Early Irish Law & Society
Ceachtanna	(30% de) IRU2244Y Ceart agus Labhairt na Teanga (25% de) IRU22432 Gaeilge na hAlban (34% de) IRU11001 Gramadach na Sean-Ghaeilge

Tá an aiste IRU11041 Early Irish Sagas I le bheith istigh ar nó roimh **10 Nollaig 2021**.

Tá an aiste IRU22511 Nualitríocht le bheith istigh ar nó roimh **20 Nollaig 2021**.

Tá an aiste IRU22052 Early Irish Sagas II le bheith istigh ar nó roimh **19 Aibreán 2022**.

Tá an aiste IRU22182 Early Irish Law & Society le bheith istigh ar nó roimh **19 Aibreán 2022**.

Tá an aiste IRU22512 Nuafhilíocht le tabhairt isteach suas go dtí **22 Aibreán 2022**.

Níl sé soiléir go fóill an mbeidh scrúduithe againn ar an gcampas nó ar líne. Beidh orainn é seo a dhearbhu libh ag tús an téarma. Má bhíonn ‘scrúduithe ranga’ ar líne – beidh tréimhse níos faide ná fad ranga agaibh (90 nóiméad) ar fhaitíos go mbeadh fadhbanna teicniúla ag daoine, ach níor cheart go nglacfadh sé níos faide na 45 nóiméad an scrúdú a chríochnú.

TORTHAÍ FOGHLAMA

IRU22421 Litríocht an Bhéaloidis: I ndiaidh don mhac léinn obair an mhodúil seo a bheith déanta go dílis díograiseach aige, is éard a bheidh sealbhaithe aige ná

- forléargas leathan ar ghnéithe iliomadacha an bhéaloidis
- tuiscint ar nádúr an tseanscéil agus ar a sheachadadh

- cumas sainmhíniú a dhéanamh ar na seánraí difriúla scéalaíochta sa bhéaloideas
- eolas údarásach ar dheasghnátha agus ar fhéiltí na bliana in Éirinn.

IRU22511 Nualitríocht: I ndiaidh don mhac léinn obair an mhodúil seo a bheith déanta go dílis díograiseach aige, is éard a bheidh sealbhaithe aige ná

- eolas cuimsitheach ar mhórtéacs de chuid nualitríocht na Gaeilge ón 20ú / 21ú céad.
- labhairt go heolgaiseach agus go léannta ar na coinbhinsiúin agus ar na nósanna a bhaineann le seánra áirithe amháin próis, nó le seánraí éagsúla próis
- tagairt a dhéanamh d'fhoinsí difriúla taighde
- leas a bhaint as sainfhoclóir an chriticis agus na léirmheastóireachta
- tuiscint ar ionad an téacs sa traidisiún

IRU22512 Nuafhilíocht: I ndiaidh don mhac léinn obair an mhodúil seo a bheith déanta go dílis díograiseach aige, beidh sé ábalta ar:

- saothar le filí éagsúla a mheas agus a thuiscint
- taitneamh a thabhairt do roinnt dánta agus freagairt go hógair, go tuisceanach agus go pearsanta dóibh
- dánta aonair a chur i gcomhthéacs an traidisiúin agus sainfhoclóir an chriticis a ionramháil

IRU22432 Gaeilge na hAlban: I ndiaidh don mhac léinn obair an mhodúil seo a bheith déanta go dílis díograiseach aige, beidh an mac léinn ábalta ar:

- na cosúlachtaí agus éagsúlachtaí idir Gaeilge na hÉireann agus Gaeilge na hAlban a aithint
- foghair agus fuaimeanna Ghaeilge na hAlban a thuiscint agus aithris a dhéanamh orthu
- bunchomhrá a bheith aige as Gaeilge na hAlban
- labhairt agus scríobh san aimsir chaite agus san aimsir fháistineach (na briathra rialta ach go háirithe)
- fóirtheacsáí simplí a léamh agus a thuiscint.

IRU2244Y Ceart agus Labhairt na Teanga: I ndiaidh don mhac léinn obair an mhodúil seo a bheith déanta go dílis díograiseach aige, is éard a bheidh curtha i gcrích aige ná

- na scileanna scríbhneoireachta, a foghlaimíodh sa chéad bhliain, a bheith forbartha agus doimhnithe go mór
- tuiscint níos géire a bheith bainte amach ar na héagsúlachtaí móra idir dul an Bhéarla agus dul na Gaeilge
- scileanna aistriúcháin a bheith forbartha (Ó Ghaeilge go Béarla, agus ó Bhéarla go Gaeilge)
- eolas sármhaith ar chomhréir na Gaeilge, ar dhíochlaonadh an ainmfhocail agus ar réimniú na mbriathra
- foclóir an-saibhir agus stór focal an-leathan a bheith forbartha
- máistreacht ar fhoghair agus ar fhuaimneanna aon chanúna amháin agus a gceart-úsáid
- sárthuisicint ar an teanga mar atá sí á labhairt ag cainteoirí Gaeilge ó dhúchas
- lánmhuinín as a chumas labhairt as Gaeilge
- tuiscint ar thábhacht na haithrise i sealbhú teanga

IRU11001 Gramadach na Sean-Ghaeilge A: I ndiaidh do mhic léinn obair an mhodúil seo a dhéanamh i gceart, beidh siad ábalta ar

- Sean-Ghaeilge chlasaiceach bhunúsach a léamh agus a aistriú
- ortagrafaíocht na Sean-Ghaeilge agus an difríocht idir í agus ortagrafaíocht na Nua-Ghaeilge a thuiscint
- anailís a dhéanamh, agus leas á bhaint as an téarmaíocht chuí, ar struchtúr ghramadach abairtí bunúsacha Sean-Ghaeilge

- coincheap na ‘paradaíme’ a thuiscint agus leas a bhaint as in anailís ghramadaí.
- na príomhdhifríochtaí idir an tSean- agus an Nua-Ghaeilge a aithint agus a mhíniú
- na scileanna anailíse a foghlaimíodh i gcás na Sean-Ghaeilge a úsáid i gcás aon teanga eile
- gluaiseanna a úsáid i gceart

IRU11041 Uraiceacht na Sean-Scéalaíochta: I ndiaidh do mhic léinn obair an mhodúil seo a dhéanamh i gceart, beidh siad ábalta ar

- na catagóirí éagsúla ina roinntear litríocht na Luath-Ghaeilge a aithint agus cur síos a dhéanamh orthu
- tuiscintí éagsúla na scoláireachta nua-aimseartha i dtaobh nádúr agus fheidhm na seanscéalaíochta dúchais
- anailís a dhéanamh ar mhórghnéithe na beathaisnéise laochúla agus an teampláid sin a chur i bhfeidhm ar na scéalta a léitear
- bunteachtaireacht na scéalta a ndéantar staidéar orthu a aithint
- cur síos a dhéanamh ar thábhacht na seanscéalta do léitheoir an lae inniu
- aiste a scríobh ag baint úsáide as tagairtí líonmhara don leabharliosta lán a thugtar do gach aon seanscéal

IRU22052 Early Irish Sagas II: I ndiaidh do mhic léinn obair an mhodúil seo a dhéanamh i gceart, beidh siad ábalta ar

- tuiscintí éagsúla na scoláireachta nua-aimseartha i dtaobh nádúr agus fheidhm na seanscéalaíochta dúchais a phlé go criticiúil
- plé a dhéanamh ar cé acu a léiríonn nó nach léiríonn an tseanscéalaíocht córas sóisialta na haimsire sin mar a chuirtear síos uirthi sa luath-Fhéineachas
- an dioscúrsa i dtaobh ról na ríogachta sa tseanscéalaíocht a phlé agus a mhíniú
- ról na heaglaise i gcruthú na seanscéalaíochta dúchais a aithint agus a mheas
- feidhm bholscaireachta na seanscéalaíochta dúchais a mhíniú
- bandia an fhlaithis agus a rólanna iomadúla sa litríocht a aithint

IRU22182 Early Irish Law and Society: Sa mhodúil seo gheobhaidh tú cur amach

- ar chóras dlí na hÉireann sa seanré (Dlíthe na mBreithiún nó ‘Brehon law’)
- ar struchtúr shochaí agus institiúidí na hÉireann sa ré sin
- ar chóras dlí na hÉireann sa seanré, áit nach raibh stát lárnaíthe ná an córas póilíneachta a bheadh ceangailte lena leithéid
- ar stádas na mban sa sochaí Éireannach ag an am, socruithe maidir le pósadh san áireamh
- ar struchtúir clainne agus teaghlaigh sa luath-ré
- ginearálta ar fheirmeoireacht agus ar bhia in Éirinn sa seanré
- ar chúla agus ar nádúr na ríogachta ‘shacraí’ agus coincheap na ‘fírinne’

a. FREASTAL

Ní mór do mhic léinn freastal ar léachtaí agus ar ranganna an chúrsa, agus ceachtanna agus aistí an chúrsa a scríobh. Má bhíonn siad faillíoch, féadtar é sin a thuairisciú don Léachtóir Sinsearach, agus má dhéantar é sin ag deireadh an dá théarma sa bhliain chéanna, féadann an Léachtóir Sinsearach cead a dhiúltú dóibh na scrúduithe cinn bhliana a sheasamh. Ní mór do gach mac léinn freastal ar, ar a laghad, **dhá dtrian de na léachtaí** agus na ranganna in aon mhodúil ar leith, agus **dhá dtrian den obair scríofa** a bhaineann le haon mhodúil a dhéanamh leis na pointí creidmheasa a bhaint amach don chúrsa agus le nach measfar an iníon / mac léinn a bheith faillíoch.

b. OBAIR LEANÚNACH / AISTÍ

Moltar do na mic léinn a thabhairt dá n-aire go bhfuil sciar suntasach de mharcanna na dara bliana ag dul **do cheachtanna** agus **d'aistí** a dhéanann siad le linn na bliana. Tá sé **an-tábhachtach** nach ndéanfaidís faillí san obair sin.

Beidh ar na mic léinn aistí éagsúla a scríobh i rith na bliana. Ag brath ar an gconair a roghnaíonn sibh, mar seo a leanas atá na spriocanna:

- IRU11041 Early Irish Sagas I le bheith istigh ar nó roimh **10 Nollaig 2021**.
- IRU22511 Nualitríocht le bheith istigh ar nó roimh **20 Nollaig 2021 nó 7 Eanáir 2022**.*
- IRU22052 Early Irish Sagas II le bheith istigh ar nó roimh **19 Aibreán 2022**.
- IRU22182 Early Irish Law & Society le bheith istigh ar nó roimh **19 Aibreán 2022**.
- IRU22512 Nuafhilíocht le tabhairt isteach suas go dtí **22 Aibreán 2022**.

Tá cóip leictreonach den aiste le cur chuig aisti.gaeilge@tcd.ie.

Gearrfar pionós 5% in aghaidh na seachtaine i ndiaidh an spriocdháta agus ní mór cead speisialta a fháil ón gCeann Roinne. Ní mór don mhac / iníon léinn an aiste a thabhairt don Rúnaí agus foirm oifigiúil ceangailte leis.

Aistí – treoir ghinearálta:

Ní mór d'aistí a bheith slachtmhar, soléite agus clóscríofa le spásáil 1.5 no 2 idir na línte. Fágfar dóthain spáis sna himill le haghaidh nótaí srl.

Bíodh argóint leanúnach san aiste agus tús, lár agus deireadh leis an argóint sin. Abair ag an tús cén dearcadh atá agat nó mínigh go cruinn cad tá fút a dhéanamh. Bain úsáid as tagairtí do bhuntéacsanna / sleachta astu le cur ar son na hargóna; bain úsáid as aistriúcháin ar na sleachta sin más gá. Scríobh conclúid ag an deireadh.

Tabhair tagairtí (i bhfonótaí, nó i nótaí deiridh nó idir lúibíní i dtéacs na haiste féin). Bíodh leabharliosta ag deireadh na haiste le tagairtí in ord aibítire de réir shloinnite na n-údar.

Ní miste úsáid a bhaint as tuairimí scoláirí eile má thugann tú le fios go bhfuil sé sin á dhéanamh agat agus má chuireann tú tagairtí ar fáil; is iad do thuairimí féin is tábhachtaí sa mheasúnú, áfach. Ná fág athfhriotail ina ndílleachtaí uaigneacha i lár théacs na haiste; abair rud éigin fúthu agus figh isteach in argóint na haiste iad. Ná déan bradaíl (féach thíos).

Tagairtí:

An córas is fearr ná ‘sloinne + dáta + leathanach’ agus na sonraí a chur ar fáil sa leabharliosta ag deireadh na haiste. Seo sampla dá leithéid:

Mar seo a leanas a mhíníonn Aisling Ní Dhonnchadha an forás sin sa ghearrscéal Gaeilge: ‘Blah, blah, blah’, (Ní Dhonnchadha, 1981, 135-6).

Sa liosta leabhar ag deireadh na haiste, bíodh sé, i gcás leabhair, mar seo :

Ní Dhonnchadha, A. (1981): *An Gearrscéal sa Ghaeilge*.

Agus i gcás ailt acadúil i leabhar:

Ó Háinle, C (1978): ‘Gnéithe d’ealaín Phádraic Uí Chonaire’, *Promhadh Pinn* (lgh. 22 – 31).

c. BRADAÍL SCOLÁIREACHTA

Moltar do gach mac/iníon léinn polasaí na hOllscoile i dtaobh **Bhradaíl Scoláireachta** (“Plagiarism”) a léamh go cúramach. Gheofar an polasaí sin i bhFéilire na hOllscoile (*The University of Dublin Calendar 2021-2022, General Regulations and Information*, cóip de na leathanaigh cuí thíos). Is éard is bradaíl scoláireachta ann, saothar nó tuairimí duine eile (mac léinn nó scoláire) a chur faoi bhráid na hOllscoile mar shaothar/thuairimí de do chuid féin (.i. gan foinse an tsaothair/na dtuairimí sin a lua, is gan aitheantas cuí a thabhairt don té ar leis/léi iad). Ní mór do Roinn na Gaeilge rialacha na hOllscoile a chur i bhfeidhm i gcás mar sin.

Tá an cúrsa ar líne ‘Ready Steady, Write’ **le comhlíonadh ag gach mac léinn** agus beidh dearbhú ina leith sin le síniú ag gach mac léinn agus obair scríofa á cur isteach acu (ar fáil ag <http://tcd-ie.libguides.com/plagiarism/ready-steady-write>).

d. GRÁID:

I	70%-100%	freagra/aiste den chéad scoth
II.1	60%-69%	freagra/aiste an-mhaith
II.2	50%-59%	freagra/aiste mhaith
III	40%-49%	freagra/aiste shásúil
F1	30%-39%	freagra/aiste mhíshásúil (teip)
F2	0%-29%	freagra/aiste an-lag (teip)

Is iad seo a leanas na critéir a chuirtear san áireamh sa mheasúnú:

Aiste: feabhas na n-argóintí, cur i láthair (féach thíos), leithne léitheoireachta, cruinneas teanga, líofacht stíle, saibhreas foclóra, cruinneas litrithe.

Aistriúchán: dílseacht don bhuntéacs, cruinneas teanga, líofacht stíle, saibhreas foclóra, cruinneas litrithe.

Anailís: cruinneas na hanailíse, saibhreas sonraí; an anailís a bheith ag teacht leis an aistriúchán.

Achoimre ar an measúnú ar aistí:

	Téis	Taighde	Argóint	Cur i láthair
Céad onóracha	smaointeoireacht nua, forbartha go maith	foinsí príomhúla, éagsúlacht foinsí, foinsí cuí	dea-eagraithe, conclúid	stíl shoiléir, gan aon bhotúin chló
Dara onóracha	forbartha go maith	foinsí tánaisteacha, éagsúlacht	eagraithe, gan aon conclúid	gá le cúram ó thaobh stíle, comhréire
Pas / Tríú onóracha	Doiléir	gan ach foinse nó dhó	measartha eagraithe	easpa cúraim tríd síos
Teip	gan téis a bheith ann	éadomhain	mí-eagraithe	laigí substaintiúla

e. **DUAISEANNA**

(i) **Duais an Leas-Seansailéara:** bronntar duaiseanna (nach fiú níos mó ná €80 an ceann iad) ar an té is fearr aiste a scríobh agus ar an té is fearr dán a chumadh ar theidil a fhoilseofar ag tús na bliana acadúla. Ní mór na hiarrachtaí a chur chuig an Léachtóir Sinsearach roimh 1 Nollaig, 2021.

(ii) **Duais Ceapadóireachta:** bronntar duais ar an mbeirt is fearr aistí a scríobh sa Nua-Ghaeilge le linn na dara bliana.

f. **SCOLÁIREACHT NA FONDÚIREACHTA**

Le linn na saoire tar éis na Nollag (tús mí Eanáir), cuirtear na scrúduithe le haghaidh Scoláireacht na Fondúireachta ar siúl. Is ar obair na chéad bhliana agus téarma 1 den dara bliain den chúrsa a bhunaítear na scrúduithe sin. (Féach eolas thíos.)

g. **ROGHANNA**

Ní mór do mhic léinn na modúil roghnacha sa Ghaeilge ar mian leo staidéar a dhéanamh orthu sa 3ú bliain a roghnú trí Thairseach na Mac Léinn (*Student Portal*) i rith an tsamhraidh. Tá eolas faoi na modúil ar fáil sa Tairseach freisin.

i. **DEONTAIS GHAELTACHTA**

Ní mór do mhic léinn na Nua-Ghaeilge dhá mhí ar a laghad a chaitheamh sa Ghaeltacht sula seasann siad a scrúdú céime sa Nua-Ghaeilge (sa tríú nó sa cheathrú bliain).

Chun cuidiú le mic léinn an riail sin a chomhlíonadh, bronntar uimhir áirithe deontas Gaeltachta i ngach bliain acadúil. Chun cur isteach orthu ní mór do mhic léinn iarratas a dhéanamh ar fhoirm faoi leith i ndeireadh an chéad téarma, agus teacht chuig agallamh nó chuig cruinniú a fhógraítear. Aon duine a roghnaítear dá bharr sin, beidh sé/sí i dteideal ar dheontas ach na coinníollacha cuí a chomhlíonadh. Is í Caoimhe ní Bhraonáin an ball foirne lena ndéanfar teagmháil faoi scéim na ndeontas.

SCOLÁIREACHT NA FONDÚIREACHTA DO MHC LÉINN NA GAELGE

Nua-Ghaeilge: Déanfar cumas na n-iarrthóirí do Scoláireacht na Fondúireachta a mheas ar dhá pháipéar scrúdaithe, mar atá Cumas Teanga (uair go leith) agus Ábhar an Chúrsa (trí uair a chloig). Beidh aistriúcháin ó Ghaeilge go Béarla agus ó Bhéarla go Gaeilge le déanamh ar Chumas Teanga. Measfar cumas aistrithe na n-iarrthóirí faoi na ceanteidil saibhreas foclóra, líofacht stíle agus cruinneas teanga (gramadach, litriú, poncaíocht srl.). Ní mór don aistriúchán a bheith dílis don bhuntéacs ar an láimh amháin agus do chor nádúrtha cainte na sprioctheanga ar an láimh eile. Tástálfar máistreacht na n-iarrthóirí ar ghramadach na Gaeilge ar an bpáipéar seo freisin le ceachtanna gramadaí.

Litríocht na Nua-Ghaeilge, an Dán Díreach agus Stair Shóisialta a scrúdaítear ar Ábhar an Chúrsa. Tástálfar cumas na n-iarrthóirí sa léirmheastóireacht chriticiúil i réimse na nualitríochta, idir phrós agus fhilíocht, le haistí léirmheasa. Beidh scileanna ar leith critice le taispeáint ag an iarrthóir chomh maith le leithne léitheoireachta, soiléire argóna agus líofacht stíle. I gcuid an Dána Dhíreach beidh ar na hiarrthóirí rialacha meadarachta a thabhairt chun cuimhne agus a chur i bhfeidhm ar ábhar nár léadh sa rang. Sa Stair Shóisialta ní mór don iarrthóir buntuisctí a léiriú chomh maith le leithne léitheoireachta sa réimse.

Beidh páipéar ar leith ar fáil dóibh siúd nach leanann leis an nGaeilge sa dara bliain ach ar mian leo tabhairt faoin Scoláireacht inti – páipéar amháin trí huair an chloig ar a mbeidh an ghramadach agus ábhar an chúrsa. Cuirfidh na léachtóirí gach eolas ar fáil.

Beidh máistreacht ar an nGaeilge le taispeáint ag na hiarrthóirí sna freagraí ar fad. Beidh ceist ghinearálta ar gach páipéar.

Foinsí úsáideacha: Acadúil

- An Leabharlann – féach www.tcd.ie/library le teacht ar an gcatalóg
- www.teanglann.ie – foclóirí na Gaeilge in aon suíomh amháin, agus cúnamh gramadaí leis.
- www.tearma.ie – foclóir téarmaíochta ar-líne, foinse mhaith do théarmaí nua-aoiseacha, ach bheadh gá le Ó Dónaill / de Bhaldrathe don ghnáth-fhoclóir laethúil (www.focloir.ie agus www.teanglann.ie).
- www.edil.ie eDil – Dictionary of the Irish Language, leagan in chuardaigh ar-líne, úsáideach do lucht na Luath-Ghaeilge go háirithe.
- Gaeilge na hAlban: Féach www.smo.uhi.ac.uk agus www.bbc.co.uk/scotland/alba le teacht ar ábhar breise.

Foinsí Úsáideacha: Saol an Choláiste

Do thiúitéir: Is é/í do thiúitéir nó d'oidé an nasc idir tú agus oifigí an Choláiste. Má bhíonn nótaí tinnis agat, fadhbanna pearsanta nó fadhbanna acadúla, cuirfidh an tiúitéir tacaíocht ar fáil duit ar bhonn rúnda.

Féach www.tcd.ie/Senior_Tutor/your_tutor le teacht ar thuilleadh eolais.

Comhairleoireacht: Tá comhairleoirí ar fáil sa Choláiste le cuidiú le mic léinn ar bhealaí éagsúla, nuair a bhíonn deacrachtaí pearsanta nó deacrachtaí acadúla acu.

Féach www.tcd.ie/Student_Counseling le teacht ar thuilleadh eolais.

Agus féach <http://student2student.tcd.ie/> le treoir níos ginearálta a fháil ó mhic léinn eile sa choláiste. Pléann an dá dhream seo le réimse leathan ábhar; strus, aistí a scríobh (in am!), lionn dubh, nótaí a ghlacadh, srl.

Seirbhísí do mhic léinn le míchumais: Cuireann an oifig seo tacaíocht agus réimse seirbhísí ar fáil do mhic léinn a bhfuil míchumas de chineál ar bith acu, agus dóibh siúd a bhfuil deacrachtaí foghlama acu. Féach an suíomh www.tcd.ie/disability/ le teacht ar eolas eile.

An tSeirbhís Ghairmthreorach: Tá píosa ar leith thall faoin oifig seo. Is í Orlaith Tunney an príomhdhuine a bhíonn ag plé le mic léinn i Roinn na Gaeilge.

Féach www.tcd.ie/careers/ le teacht ar aon eolas eile. Tá tuilleadh eolais faoina gcuid oibre siúd freisin i Lámhleabhar na Scoile.

Aontas na Mac Léinn: Cuireann Aontas na Mac Léinn réimse seirbhísí ar fáil, idir seirbhísí leasa an mhic léinn agus cúrsaí siamsaíochta. Féach www.tcdsu.org.

An Cumann Gaelach: Eagraíonn an Cumann céilithe, grúpaí amhránaíochta, ranganna rince seite, bunranganna Gaeilge d'eachtrannaigh, deirí seachtaine as baile agus Féile mhór na hÉigse. Féach www.cumann.ie

Oifig na Gaeilge: Tá Oifig na Gaeilge ann chun an Ghaeilge a chur chun cinn sa Choláiste, i measc na foirne agus i measc na mac léinn. Cuireann an Oifig seirbhísí agus eolas ar fáil do phobal an Choláiste – scéimeanna cónaithe Gaeilge na mac léinn ina measc.

www.tcd.ie/gaeloifig

I gcás éigeandála, tá Seirbhísí Slándála an Choláiste ar fáil ar x1999 (01 896 1999).

Tá cur síos ar an gCóras ECT (European Credit Transfer and Accumulation System = ECTS) i Lámhleabhar na Scoile.

Eolas faoi 'Bhradaíl Liteartha' faoi mar atá leagtha síos i bhFéilire an Choláiste (**Calendar Statement on Plagiarism for Undergraduates - Part II, 82-91**)

<https://www.tcd.ie/calendar/undergraduate-studies/general-regulations-and-information.pdf#plagiarism>

Agus faoi na himpleachtaí a bhaineann le bradaíl: <http://tcd-ie.libguides.com/plagiarism/levels-and-consequences#s-lg-box-wrapper-9089155> Féach tuilleadh eolais i Lámhleabhar na Scoile.